

LITTERATUR

Olof Hasslöf: Lagbildning och företagsorganisation genom tusen år. Akademi-litteratur Stockholm 1980. 172 s.

En lämplig bok inte minst för den som inbillar sig att det i historien bara funnits befallningar uppifrån, en "hierarkisk befälsstruktur," ombord på fartyg. Hasslöf gör ett djupt grepp i historien och påpekar hur lite folket i gemen, allmogen, utan skrivkunnighet, kunnat påverka bilden av förhållandena i sina näringar. För historikern finns i allmänhet bara överhetens nedskrivna bild att ta till. Genom hela historien går i själva verket kampen mellan folkets spontana, sedvanegrundade, lagorganisationer och överhetens påbud. Många gånger motsvarar helt enkelt inte källorna hur det egentligen gått till. Allmogen anpassade sig med list till reglerna men ombord vände man ryggen till dem. Hasslöf riktar här viss kritik mot Sandklef (se tidigare rescension) och påpekar att det ägandesystem och den struktur norra Halland vittnar om tydligt har påverkats av myndigheternas tidiga ingrepp just här. Fjärebygden är enligt honom snarare ett undantag, ett uttryck för en "mera reglementsenslig och överhetspräglad utveckling än övriga trakter."

En vrakundersökning ger ny kunskap om 1) själva fartyget, konstruktion och påverkan, som vilken som helst materiell kulturprodukt, 2) last och handels förhållanden, 3) fartygssamhället. För det sista området kan det vara minst sagt väsentligt att ha läst och begrundat Hasslöfs bok.

Även för den allmänna kulturhistoriska bildningen är Hasslöfs källkritiska tankegångar och översikt över de juridiska finter överklassen tagit till för att hålla ned folkets initiativkraft och grunddemokratiska lagbildningar en oumbärlig hjälpreda.